

YANGI O‘ZBEKISTON SHAROITIDA YOSHLARGA OID DAVLAT SIYOSATI VA UNING MOHIYATI

Toshqobilov Bobur Xolbo‘tayeovich

Termiz davlat universiteti Tarix fakulteti Falsafa kafedrası o'qituvchisi.

ANNOTATSIYA

Maqolada yangi O‘zbekiston sharoitida yoshlarga oid davlat siyosatining asosiy yo‘nalishlari tahlil qilingan. Jamiyatda huquqiy madaniyatni yuksaltirishning yoshlar tarbiyasidagi o‘rni ochib berilgan. Mutafakkirlar asarlaridagi komil inson g‘oyasining tarixiy-falsafiy talqiniga alohida e‘tibor qaratilgan. Yangi O‘zbekiston sharoitida barkamol avlodni tarbiyalashning ma‘naviy, huquqiy asoslari asosiy vazifamizdir.

Kalit so‘zlar: *Yangi O‘zbekiston, yoshlarga oid davlat siyosati, iqtidorli yoshlar, ma‘naviy barkamollik, uchinchi Renessans.*

АННОТАЦИЯ

В статье анализируются основные направления государственной молодежной политики в новом Узбекистане. Выявлена роль повышения правовой культуры общества в воспитании молодежи. Особое внимание уделяется историко-философской трактовке идеи совершенного человека в трудах мыслителей. Раскрывается духовно-правовые основы воспитания гармонично развитого поколения в условиях нового Узбекистана.

Ключевые слова: *Новый Узбекистан, государственная молодежная политика, талантливая молодежь, духовное совершенствование, третье Возрождение.*

ABSTRACT

The article analyzes the main directions of the state youth policy in the new Uzbekistan. The role of increasing the legal culture of society in the upbringing of young people is revealed. Particular attention is paid to the historical and philosophical interpretation of the idea of a perfect person in the works of thinkers. The spiritual and legal foundations of the upbringing of a harmoniously developed generation in the conditions of the new Uzbekistan are revealed.

Keywords. *New Uzbekistan, state youth policy, talented youth, spiritual improvement, the third Renaissance.*

KIRISH

Yangi O'zbekiston sharoitida yoshlarga oid davlat siyosati yoshlarda mustaqil faoliyat, yangi davrga mos keladigan ijtimoiy-ma'naviy xislatlarni, xususan, globallashuv sharoitida muhim ahamiyat kasb etadigan milliy o'zlikni anglashning nazariy-metodologik va amaliy asosini tashkil qiladi. Uning shu yo'nalishdagi mohiyati siyosatshunoslik fanlari doktori S.A. Jo'rayevning yoshlar davlat siyosatining ta'rifida ochib berilgan: «Yoshlar siyosati bu jismonan va ruhan sog'lom milliy-etnik genofondni saqlash, qayta ishlab chiqarish, rivojlantirishga, intellektuallashtirish, ijtimoiylashtirish darajasini yaxshilash hisobiga uning salohiyati va mobilligini oshirishga, har bir yoshni faol jamiyat a'zosi, uyg'un rivojlangan shaxs sifatida etishib chiqish jarayonlarini rag'batlantirishga qaratilgan ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy-huquqiy, madaniy-ma'naviy shart-sharoitlar majmuini yaratish sari maqsadli yo'nalish olgan davlat va jamiyat, partiyalar va harakatlarning alohida siyosiy yo'lidir»

Tahlil natijalari. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.Mirziyoyev BMTning 72-sessiyasida so'zlagan nutqida "Sayyoramizning ertangi kuni, farovonligi farzandlarimiz qanday inson bo'lib kamolga etishi bilan bog'liq. Bizning asosiy vazifamiz – yoshlarning o'z salohiyatini namoyon qilishi uchun zarur sharoitlar yaratishdan iborat" deb ta'kidlagan edi. Ta'kidlash joizki, Shavkat Mirziyoyevning O'zbekiston Respublikasi Prezidenti sifatida birinchi imzolagan qonun hujjati ham aynan yoshlar masalasi bilan bog'liq bo'lgan, 2016 yil 14 sentyabrdagi «Yoshlarga oid davlat siyosati to'g'risida»gi Qonun edi. Yoshlarning huquqiy madaniyatini yuksaltirish, demokratik davlat qurish va fuqarolik jamiyatini rivojlantirish jarayonlarida ularning faolligini oshirish; yuksak ma'naviyatli, mustaqil fikrlovchi, qat'iy hayotiy pozitsiya, keng dunyoqarash va chuqur bilimlarga ega bo'lgan vatanparvar yoshlarni tarbiyalash, ularda turli mafkuraviy tahdidlarga qarshi immunitetni shakllantirish; yoshlarni ijtimoiy himoya qilish, zamonaviy kasb-hunarlarini puxta egallashlari uchun munosib sharoitlar yaratish, ularni ish bilan ta'minlash va tadbirkorlikka jalb qilish; iqtidorli yoshlarni qo'llab-quvvatlash, ijodiy va intellektual salohiyatini ro'yobga chiqarishga qaratilgan ishlarni tizimli yo'lga qo'yish; yoshlarni jismoniy tarbiya va sport bilan muntazam shug'ullanishga keng jalb etish, yoshlar orasida sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish; voyaga etmaganlar va yoshlar o'rtasida huquqbuzarlik va jinoyatlar sodir etilishini oldini olish; barkamol avlodni tarbiyalashda ommaviy axborot vositalari va zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanish yoshlar siyosatining asosiy yo'nalishlari hisoblanadi. Iste'dodli yoshlarni aniqlash, ularni tarbiyalash masalasining davlat siyosati darajasiga ko'tarilganligi yurtimizda o'rnak olsa

arzigulik tajriba to'planishiga imkon berdi. Shu o'rinda ta'idlash joizki, iste'dodli yoshlarni izlash va ularni qo'llabquvvatlashga qaratilgan ishlarni amalga oshirishda davlat tashkilotlari bilan bir qatorda yurtimizda faoliyat yuritayotgan nodavlat tashkilotlari ham faol ishtirok etmoqdalar. Masalan, yoshlarga oid davlat siyosatining asosiy yo'nalishlaridan biri yoshlarning iste'dod va qobiliyatlarini qo'llabquvvatlashga qaratilganligi ayniqsa, ahamiyatga molikdir. Ta'kidlash joizki, ta'lim, fan, texnika, axborot texnologiyalari, madaniyat, san'at, sport, tadbirkorli sohalaridagi iste'dodli va iqtidorli yoshlarni rahbatlantirib borish, ularning turli sog'lom tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash vazifalari bu tashkilotning mazkur yo'nalishdagi dolzarb vazifalaridan biri qilib belgilangan. Yoshlarning bilim darajasi, kasbiy malakasi, ma'naviy va ruhiy barkamollik kabi fazilatlar va ijtimoiy sifatleri butun jamiyatning rivojlanish darajasiga salmoqli ta'sir ko'rsatmoqda. Aholining turmush sharoitini yaxshilash, hayotdan rozi bo'lib yashashga erishish bugungi zamonaviy davlatchilik taraqqiyotidagi muhim ko'rsatkich hisoblanadi.

Yoshlar masalasini o'rganish kishilik jamiyati, ijtimoiy munosabatlar, millatlar va davlatlar, madaniyat va sivilizatsiyalar bilan chambarchas bog'liqdir. Chunki yoshlar masalasi, birinchidan, sivilizatsiya vujudga kelgandan beri mavjud va barcha tarixiy rivojlanish bosqichlarida ular bilan yonmayon keladi. Ikkinchidan, tafakkur tarixida barcha faylasuflar, mutafakkirlar, davlat arboblari, shoiru adiblar farzand, yoshlar masalasiga oid o'z qarashlarini bayon qilganlar.

Insondagi komillik, eng avvalo, uning fikr, tafakkur va amaliy faoliyat erkinligini anglashidadir. Shu ma'noda, ulug' yunon faylasufi Suqrotning "O'zligingni angla" degan da'vati ham insonning o'z nasl-nasabini, hayot mazmunini, kishining kelajak avlodlar oldidagi mas'uliyat va majburiyatini anglashga qaratilgan chaqiriqdir. Har qanday jamiyatda komillikning eng asosiy ko'rsatkichi insonning ezgulikka, ijtimoiy baxt-saodatga, insonparvarlik g'oyalariga munosabatida hamda ularga asoslangan amaliy faoliyatida namoyon bo'ladi. Shuni ta'kidlash joizki, keyingi yillarda ayrim yoshlarda millatga, Vatanga foyda keltirishni o'ylash, mustaqillikni mustahkamlashda foydali inson bo'lib etishish hissi maxsus, ilmiy asosda shakllantirilmaganligi tufayli shaxsiy manfaatni o'ylash, engil yo'llar bilan to'la-to'kis hayotga intilish hissi namoyon bo'lmoqda. Shu bilan birga, ayrim fuqarolar orasida ma'naviy cheklanganlik, dunyoqarashning torligi, milliy odob me'yorlariga rioya qilmaslik, so'z va ish orasidagi tafovut, milliy g'ururning sustligi, shu kabi "ommaviy madaniyat"ning boshqa noxush ko'rinishlari uchrab turadiki, ularni birgalashib bartaraf qilish lozim. Bugungi kunda aksariyat rivojlangan davlatlarning mafkurasi umuminsoniy qadriyatlar va demokratik tamoyillarga asoslanadi. Ularda tinchlik va taraqqiyot, inson haq-huquqlari va erkinligi, milliy va

diniy totuvlik g'oyalari ustivordir. Bu tamoyillarga asoslangan ezgu g'oyalar umuminsoniy manfaatlar, bashariyatning asriy orzusi bo'lgan yorug' kelajak uchun xizmat qiladi. Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev O'zbekiston yoshlari forumida ta'kidlab o'tganidek, "Biz yurtimizda qanday islohotlarga qo'l urmaylik, avvalo, siz kabi yoshlarga, sizlarning kuch-g'ayratingiz, azmu shijoatingizga suyanamiz. Barchangiz yaxshi bilasiz, bugun o'z oldimizga ulkan marralar qo'yganmiz. Ona Vatanimizda Uchinchi Renessans poydevorini yaratishga kirishdik. Biz oila, maktabgacha ta'lim, maktab va oliy ta'limni hamda ilmiy-madaniy dargohlarni bo'lg'usi Renessansning eng muhim bo'g'inlari deb hisoblaymiz. Shu sababli ayni ushbu sohalarda tub islohotlarni amalga oshirmoqdamiz. Ishonamanki, mamlakatimiz taraqqiyotining yangi poydevorini yaratishda sizlar singari fidoyi va vatanparvar yoshlarimiz faol ishtirok etib, munosib hissa qo'shadilar".

Xulosa qilib shuni aytish kerakki. Davlatning qudratini belgilaydigan qator omillardan biri, shubhasiz, ma'nauviy, jismonan sog'lom, har tomonlama barkamol avlodni voyaga etkazishdir. Shu ma'noda, bugungi kunda mamlakatimizda sog'lom avlodni tarbiyalash naqadar muhim, mas'uliyatli vazifa ekani barchamizga ayon. Yoshlarga, bolalarga e'tibor, darhaqiqat, kelajakka qo'yilgan sarmoyadir. Vaholanki, kuchli fuqarolik jamiyatiga asoslangan huquqiy-demokratik davlat qurish farzandlarimizning faol ishtiroki, qo'llab-quvvatlashi orqaligina to'laqonli amalga oshar ekan, ma'naviyati yuksak, chuqur bilimli, zamonaviy fikrlaydigan, intellektual rivojlangan va professional tayyorgarlikka ega bo'lgan o'g'il-qizlarni tarbiyalash buyuk kelajagimizni ham ta'minlashiga shubha yo'q. Biz ajdodlarimiz Muhammad Xorazmiy, Ahmad Farg'oniy, Abu Nasr Farobiy, Ibn Sino, Abu Rayhon Beruniy, Mirzo Ulug'bek, Alisher Navoiy kabi buyuk mutafakkirlar bo'lganligi, shuningdek, ularning asarlari jahon fani va madaniyatida munosib o'rin egallaganligi bilan cheksiz faxrlanishga haqlimiz. Shu bilan birga bizning beqiyos ma'naviy boyligimiz insoniyat tomonidan to'plangan eng ilg'or bilim va tajribalar bilan hamohanglikda rivojlanishini xohlaymiz. Aynan shunday qarash va yondashuv bizni doimo oldinga harakat qilishimiz uchun mustahkam asos bo'lib xizmat qiladi.

FOYDANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI.

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.Mirziyoev BMTning 72-sessiyasida so'zlagannutqi//<https://uza.uz/uz/posts/zbekiston-prezidenti-shavkat-mirziyeevbmt-bosh-assambleyasi-20-09-2017>
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoevning O'zbekiston yoshlari forumidagi ma'ruzasi // https://uza.uz/uz/posts/zbekiston-respublikasi-prezidentishavkat-mirziyoevning-zbekiston-yoshlari-forumida-sozlagan-nutqi_197662

3. Жураев С.А. Особенности формирования государственной молодежной политики Республики Узбекистан в переходный период: теория и практика. Ар.дисс...док.политол.н.-Т., 1994. -С.17.
4. Yusupova N.J. Islomda ayol huquqlari. Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligi akademiyasi, 2006